

Podcast Amsterdamse Handelsgeest - Van de Gouden Eeuw tot Nu

➤ Aflevering 7: De notaris als brug tussen gouden eeuw en toekomst

In deze aflevering van *Amsterdamse Handelsgeest* stappen we terug in de tijd en kijken we vooruit. Hoe werkte de notaris in achttiende-eeuws Amsterdam en wat zegt dat over de rol van de notaris vandaag? Historicus Myrthe Bleeker ontrafelt het stadsleven van notaris Jan de Vicq aan de hand van eeuwenoude akten. Samen met notaris Hendrik Bennebroek Gravenhorst bespreken we wat is gebleven en wat onvermijdelijk verandert. Van bierdragers tot bestuursmodellen, van papieren testament tot digitale akte. Deze aflevering is een verhaal over vertrouwen toegankelijkheid en de blijvende waarde van onafhankelijke vastlegging.

Hidde Bruinsma: De notaris vormt een brug van vertrouwen en zekerheid tussen verschillende partijen. Wat vinden jullie daarvan?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Dat herken ik meteen. De notaris zit midden in de transactie, is onafhankelijk en onpartijdig. Wij zorgen dat de afspraken duidelijk worden vastgelegd, zodat alle partijen weten waar ze aan toe zijn. Die rol van bemiddelaar en bewaker van duidelijkheid is cruciaal.

Myrthe Bleeker: Dat zie je in de geschiedenis ook. Klanten kwamen terug bij dezelfde notaris, jaar in jaar uit. Dat zegt veel over het vertrouwen dat mensen stelden in die ene persoon. De notaris kende zijn cliënten, hun situatie, hun familiegeschiedenis. Hij was een ankerpunt.

De notaris komt bij de mensen thuis

Hidde Bruinsma: Toch blijft het beeld van het vak vaak wat stoffig. Hoe komt dat?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Misschien door het formele karakter. Toen ik zelf notarieel recht studeerde, dacht ik: leuk vak, maar ik zie mezelf geen notaris worden. Pas tijdens mijn stage ontdekte ik hoe inhoudelijk rijk en mensgericht het werk is. Het is allesbehalve saai – je puzzelt, adviseert, onderhandelt. Je zit er echt bovenop.

Myrthe Bleeker: Mensen weten vaak niet goed wat notarissen precies doen. Dat geldt ook voor archivariissen trouwens. Wij worden ook snel als stoffig bestempeld. Terwijl het werk juist heel levendig is, vol verhalen en betekenis.

Hidde Bruinsma: Myrthe, jij werkte mee aan het project Alle Amsterdamse Akten. Wat kwam je te weten over Jan de Vicq?

"De notaris zit midden in de transactie, is onafhankelijk en onpartijdig. Wij zorgen dat de afspraken duidelijk worden vastgelegd, zodat alle partijen weten waar ze aan te zijn."

Myrthe Bleeker: Hij werkte veertig jaar lang in Amsterdam. Aanvankelijk zonder kantoor, gewoon vanuit huis. Hij liep de stad door, van cliënt naar cliënt. Geen koets, geen rijtuig – dat blijkt uit zijn boedelinventaris. Hij was bereikbaar. En dat zie je terug in zijn akten: de tijdstippen, locaties, soms zelfs de haast of omstandigheden van het moment. Op zijn sterfbed kwam hij nog langs voor een testament.

Hidde Bruinsma: En wat voor cliënten had hij?

Myrthe Bleeker: Van bierdragers tot predikanten, van kruikenmakers tot vrouwen op sterfbedden. Het hele sociale spectrum kwam bij hem. Juist daardoor zie je in notariële archieven mensen terug die je elders niet vindt.

Hidde Bruinsma: Tegenwoordig ben je als notaris ook poortwachter. Wat houdt dat in?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Je voorkomt dat fout of crimineel geld het systeem binnenkomt. Daarvoor gelden strenge eisen. Je moet cliënten screenen, herkomst van geld beoordelen. Als notaris ben je daar mede verantwoordelijk voor. En als je je werk daarin niet goed doet, volgen er terecht zware sancties.

Myrthe Bleeker: Dat was in de achttiende eeuw ook al zo. Notarissen werden aangesteld door de Raad van Holland en konden hun positie verliezen als ze zich niet aan de regels hielden. Er zijn archiefstukken van rechtszaken tegen notarissen die niet integer werkten.

Hidde Bruinsma: Hendrik, je zei eerder dat je soms weken geen akte passeert. Wat doe je dan?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Veel. Ik werk met ondernemers, bij overnames en herstructureringen, stel governancestructuren op en adviseer over de juridische inrichting van organisaties. Dat is inhoudelijk en strategisch werk. De akte is het slotstuk, maar het traject ernaartoe vraagt veel afstemming en advies.

Hidde Bruinsma: Myrthe, jij was zelf eens bij de notaris en herkende iets in de taal van de akte?

Myrthe Bleeker: Ja, ik vroeg of ik de akte rustig mocht lezen, en tot mijn verbazing herkende ik veel formuleringen. Dat komt doordat ik veel achttiende-eeuwse akten heb gelezen. De structuur is verrassend constant gebleven.

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: We doen ons best om het taalgebruik toegankelijker te maken, maar er zit nog steeds veel traditie in. Daarom is uitleg zo belangrijk. Mijn taak is ervoor te zorgen dat mensen begrijpen wat ze tekenen. Dat ze niet alleen ondertekenen, maar ook begrijpen wat de gevolgen zijn.

“De notaris zit midden in de transactie, is onafhankelijk en onpartijdig. Wij zorgen dat de afspraken duidelijk worden vastgelegd, zodat alle partijen weten waar ze aan te zijn.”

Hidde Bruinsma: In de tijd van Jan de Vicq gebeurde netwerken op de beurs. Hoe zit dat nu?

Myrthe Bleeker: Toen liepen notarissen letterlijk rond op de beursvloer. Daar ontmoetten ze klanten en collega's. Het was fysiek en persoonlijk. En vaak werkte het via families: zonen die hun vader opvolgden, dochters die trouwden met notarissen. Er ontstonden echte netwerken.

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Vandaag gaat veel digitaal – LinkedIn, e-mail, online documenten. Maar de eerste ontmoeting, die heb ik het liefst fysiek. Je bouwt vertrouwen op in een echt gesprek. Daarna kun je digitaal makkelijk voortzetten.

Hidde Bruinsma: En wat verandert er door AI?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: AI gaat het vak veranderen. Standaardaktes worden geautomatiseerd. De meerwaarde van de notaris komt dan nog meer te liggen in advies, begeleiding, strategisch meedenken. Als je daar niet in meegaat, raak je achterop.

Hidde Bruinsma: Wat kunnen we leren van het verleden?

Myrthe Bleeker: Dat de notaris vroeger toegankelijk was voor iedereen. Ook mensen met weinig middelen of opleiding wisten hem te vinden. Die laagdrempeligheid moeten we behouden, of zelfs terugbrengen.

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Daar werken we aan, met campagnes en ideeën zoals het sociaal notariaat. Iedereen zou zijn zaken goed moeten kunnen regelen, ongeacht inkomen of taalniveau.

Hidde Bruinsma: Tot slot. Wat gebeurt er als we geen notarissen meer zouden hebben?

Hendrik Bennebroek Gravenhorst: Dan krijgen we chaos. Geen duidelijkheid over eigendom, onbetrouwbare transacties, juridische onzekerheid. De notaris zorgt voor vertrouwen in het systeem.

Myrthe Bleeker: Ook vroeger was de notaris de plek waar handel en afspraken goed en veilig geregeld werden. Dat was essentieel, en dat blijft zo.

Hidde Bruinsma: Daarmee komen we aan het einde van deze aflevering van Amsterdamse Handelsgeest – De notaris als brug tussen vertrouwen en vooruitgang. Veel dank aan mijn gasten, Hendrik Bennebroek Gravenhorst en Myrthe Bleeker.

Wil je meer weten over andere thema's, zoals de notaris in de Gouden Eeuw of de geschiedenis van het vastgoed in Amsterdam? Volg ons dan en mis geen aflevering.

De sprekers

**Hidde
Bruinsma**

HOST EN PODCASTMAKER

**Hendrik Bennebroek
Gravenhorst**

NOTARIS -PARTNER, NOTARIAAT
ONDERNEMINGSRECHT

**Myrthe
Bleeker**

PUBLIEKSHISTORICUS

Interesse in de
vorige podcasts?

Luister via Spotify